

Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS - 4. čtvrtletí 2022

3.2.2023 - Marta Petráňová | Český statistický úřad

Celková zaměstnanost meziročně vzrostla o 45,2 tis. osob. Počet nezaměstnaných osob podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) vzrostl o 1,0 tis. a počet ekonomicky neaktivních 15letých a starších se snížil o 35,2 tis.

„Ve 4. čtvrtletí 2022 v Česku na trhu práce nedošlo k výrazným změnám. Míra nezaměstnanosti stagnovala. Proti tomu míra zaměstnanosti meziročně vzrostla. U osob ve věku 15 až 64 let byla 75,8 % a u osob ve věkové skupině 25 až 64 let dokonce dosáhla 85,4 %,“ vysvětluje Marta Petráňová, vedoucí oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí ČSÚ.

Zaměstnanost

Průměrný počet zaměstnaných, očištěný od sezónních vlivů, ve 4. čtvrtletí 2022 proti 3. čtvrtletí 2022 vzrostl o 37,7 tis. osob.

Počet pracujících ve věku 15 a více let meziročně vzrostl o 45,2 tis., tj. o 1,0 % na 5 193,9 tis. Za tímto nárůstem stojí především přírůstek pracujících žen. Jejich počet je meziročně vyšší o 30,1 tis. Výrazně se zvýšil počet pracujících ve věku 45–64 let, jichž přibýlo 45,3 tis.

Vzrostl počet zaměstnanců o 26,2 tis. osob. Celkový počet podnikatelů (sebezaměstnaných) se zvýšil o 19,0 tis. Tento celkový nárůst jde na vrub zvýšení počtu podnikatelů bez zaměstnanců (pracujících na vlastní účet), a to o 26,5 tis. Podnikatelů se zaměstnanci (zaměstnavatelů) ubylo o 9,8 tis. U počtu pomáhajících rodinných příslušníků výrazná změna nenastala.

Vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvových sekcích byl podle předběžných údajů za 4. čtvrtletí 2022 v ČR rozdílný¹⁾. V primárním sektoru zemědělství, lesnictví a rybářství se počet pracujících meziročně významně nezměnil, klesl o 3,3 tis. na 130,6 tis. V sekundárním sektoru průmyslu a stavebnictví došlo k nárůstu počtu pracujících o 29,1 tis. na 1 896,9 tis., který ovlivnil zvýšený počet pracujících ve zpracovatelském průmyslu o 23,8 tis. V terciárním sektoru služeb celková zaměstnanost meziročně stoupla o 19,4 tis. na 3 166,5 tis. V tomto sektoru se zvýšil zejména počet pracujících osob v sekci zdravotní a sociální péče o 30,9 tis.

Souběžně se změnami v odvětvové struktuře proběhly změny v profesní skladbě pracujících. Podle Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO se nejvíce zvýšil počet pracujících v hlavní třídě pracovníci ve službách a prodeji (o 35,3 tis.) a ve třídě řemeslníci a opraváři (o 31,9 tis.).

S těmito změnami ve struktuře zaměstnanosti souvisí i trend vývoje počtu pracujících podle dosaženého stupně vzdělání. K největšímu nárůstu došlo u pracujících s terciárním vzděláním, o 27,1 tis. na 1 424,2 tis. Počet pracujících se středním vzděláním s maturitou stagnoval na počtu 1 910,9 tis. osob. Zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity přibýlo o 8,6 tis. na 1 644,5 tis. a počet pracujících se základním vzděláním vzrostl o 7,8 tis. na 213,1 tis. osob.

Míra zaměstnanosti (podíl počtu pracujících osob ve skupině 15–64letých) se ve 4. čtvrtletí 2022 v porovnání se stejným obdobím minulého roku zvýšila o 0,6 p. b. na 75,8 %. U mužů vzrostla o 0,4 p. b. na 82,2 %, u žen o 0,8 p. b. na 69,0 %.

Nezaměstnanost

Průměrný počet nezaměstnaných osob podle metodiky ILO³⁾, očištěný od sezónních vlivů, ve 4. čtvrtletí 2022 v porovnání se 3. čtvrtletím 2022 klesl o 9,5 tis.

V celkovém počtu nezaměstnaných ve věku 15 a více let meziročně nedošlo k významné změně. Počet nezaměstnaných stoupl o 1,0 tis. na 117,2 tis. osob. Pokles nezaměstnaných mužů byl o 1,1 tis. na 54,3 tis, zatímco počet nezaměstnaných žen vzrostl o 2,1 tis. na 63,0 tis. Nejvíce nezaměstnaných ubylo v Jihomoravském kraji (o 3,3 tis.). Výrazněji ubylo nezaměstnaných jeden rok a déle, u nichž se meziročně počet snížil o 22,0 tis. a dosáhl 31,5 tis. osob.

Obecná míra nezaměstnanosti podle definice ILO ve věkové skupině 15–64letých (podíl nezaměstnaných na pracovní síle, tj. součtu zaměstnaných a nezaměstnaných) se ve 4. čtvrtletí 2022 meziročně téměř nezměnila. Míra nezaměstnanosti byla 2,2 % a ve stejném období předchozího roku činila 2,3 %.

Z regionálního pohledu byla obecná míra nezaměstnanosti 15–64letých nejvyšší v Moravskoslezském (4,2 %), Karlovarském (3,9 %) a v Ústeckém kraji (3,2 %). Nejvíce míra nezaměstnanosti klesla v kraji Pardubickém (o 1 p. b. na 1,3 %). Nejnížší míru nezaměstnanosti v rámci Česka měl kraj Jihočeský (1,2 %).

Ekonomická neaktivita

Počet osob ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let byl meziročně nižší o 35,2 tis. a rovnal se hodnotě 3 523,1 tis. Neaktivních žen ubylo o 27,8 tis., neaktivních mužů bylo o 7,4 tis. méně než před rokem. Počet všech ekonomicky neaktivních včetně dětí do 15 let klesl o 38,8 tis. na 5 212,9 tis.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají, a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 4. čtvrtletí roku 2022 činil jejich počet 50,0 tis. osob, tj. o 13,3 tis. méně než ve stejném období roku 2021. Relativně vysoký je počet osob, které by chtěly pracovat, ale nemohou ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je totiž schopno nastoupit jen 10,8 tis. osob.

Přepočet na stejnou strukturu obyvatelstva

VŠPS je výběrové šetření v domácnostech, které je váženo a dopočítáváno na údaje demografické statistiky. Populační váhy na základě výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly použity i k přepočtu dat za 4. čtvrtletí 2022 pro účel meziročního srovnání.

-
- 1) Údaje za odvětvové sekce mohou být ovlivněny metodikou Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Šetření pokrývá pouze osoby bydlící v bytech; nejsou zjišťovány údaje za osoby v hromadných ubytovacích zařízeních, ve kterých jsou často ubytováni cizí státní příslušníci.
- 2) Za **nezaměstnané** jsou podle definice ILO považovány osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů. Tato metodika je jednotná pro všechny členské země EU a poskytuje mezinárodně srovnatelné údaje. Je třeba vzít v úvahu skutečnost, že definice nezaměstnaných podle ILO se liší od definice uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce Ministerstva práce a sociálních věcí.

Poznámky:

Zodpovědný vedoucí pracovník ČSÚ: Mgr. Dalibor Holý, ředitel odboru statistiky práce a rovných příležitostí, tel.: 274 052 694, e-mail: dalibor.holy@czso.cz

Kontaktní osoba: Ing., vedoucí oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí, tel.: 274 054

357, e-mail: marta.petranova@czso.cz

Zdroj dat: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS), které se provádí ve vybraných bytových domácnostech. V rámci šetření nejsou zahrnuta hromadná ubytovací zařízení. Výsledky výběrového šetření za 4. čtvrtletí 2022 byly převáženy na celkovou populaci ČR na základě výsledků statistiky obyvatelstva k 1. 1. 2022.

Termín ukončení sběru dat

/ termín ukončení předběžného zpracování: 23. 1. 2023 / 27. 1. 2023

Navazující internetový dokument: 250128-22 - „Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil – čtvrtletní údaje“ s definitivními výsledky šetření vyjde do konce 1. čtvrtletí 2023 (Zaměstnanost, nezaměstnanost - Publikace).

Zveřejněno dne: 03.02.202

Data jsou platná ke dni zveřejnění publikace.

<https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-4-ctvrtleti-2022>